

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 19 o. 20

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 18 Dec. 1905.

Expedition: Kammakaregatan 6.

Pris: Helt år 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonsspris 20 öre pr petrad.

25:e Årg.

Två Leonoror i Beethovens »Fidelio».

Signe Hebbe. Carolina Östberg.

Nyligen har Beethovens odödliga, enda opera »Fidelio» gått öfver kgl. teaterns scen till firande af dess hundraårsdag. Detta ger oss anledning att fästa vår uppmärksamhet vid de båda svenska konstnärinnor, som nästan ensamt hos oss representerat hjältinnorna i operan, och detta på ett sätt, som knappast kan öfverträffas.

Årtionden ha förflutit sedan Signe Hebbe framträdde på den gamla operascenen såsom Leonora-Fidelio, men ett angenämt minne deraf lefver ännu hos

mången. Då vi för tjuguet år sedan i denna tidning införde hennes porträtt och biografi, yttrades härom: »Hennes Fidelio är gripande, och hon har visat sig vara den enda, som på vår operascen kunnat hålla detta Beethovens mästerverk uppe». En värdig efterträderska har hon, som vi veta, haft i fru Caroline Östberg.

Det var d. 14 februari i år tjugusju år sedan fröken Signe Hebbe såsom Margareta i Gounods »Fausi» tog afsked af scenen, och sedan dess har hon icke verkat som utöfvande konstnär. I stället har hon till senaste tid egnat sig åt undervisning i sång efter den italienska sångmetoden, i plastik och inöfning af roller. För längre tid tillbaka anställd såsom lärarinna i sång vid konservatoriet har hon seder-

mera arbetat med privatundervisning i ofvan anförda ämnen. En mängd af våra svenska sångerskor har af Signe Hebbe fått sin utbildning. Bland sång-eleverna må nämnas fru Norrie och fru Hellström, bland dem som åtnjutit hennes undervisning i plastik och rollinöfning särskildt Vendela Andersson, Mathilda Jungstedt, Lina Edström; de nämnda sångerskorna hafva äfven i sistnämnda ämnen varit hennes elever. Listan på dessa skulle vi ej här ha utrymme att anföras, och namnen på alla mera framstående känna vi icke. Några biografiska notiser om fröken Hebbe och hennes konstnärliga verksamhet låta vi här åtfölja hennes porträtt.

Signe Amanda Georgina Hebbe är född den 30 juli 1837 på Näsbyholm i

Signe Hebbe.

Carolina Östberg.

Jönköpings län, dotter af den litteräre häradsbördingen Gustaf Clemens Hebbe och hans maka, den bekanta författarinnan Vendela H., f. Åstrand. Vid några års ålder kom hon till hufvudstaden med sin moder, som der tog sin bostad, och hennes tidigt visade sånganlag utbildades der först af Isidor Dannström. Hon reste sedan till Berlin, der hon blef elev vid konservatoriet, men lemnade detta för att ytterligare och hufvudsakligen utbildas sig vid Pariskonservatoriet för lärare sådana som Masset (sång), Levasseur (dramatik) och Elie (mimik och plastik). Vid en täflan i konservatoriet erhöill hon ett första pris för sång och dramatisk talang. Från 1862 började hon framgångsrikt uppträda som operasångerska på utländska teatrar, i Mannheim, Wien, Berlin, Paris, Lyon, Genève, Palermo, Warschau, i de skandinaviska hufvudstäderna och i Finland o. s. v. Här i Stockholm har hon på längre eller kortare tid varit anställd vid operan under åren 1864—66, 1868, 1870—73, 1876, 1878—79. I Kristiania var hon under åren 1874—77, då norska operan der var i sitt flor, en af dess förnämsta stödjelare.

Signe Hebbes röst kunde ej räknas till de stora på scenen, men var af sympatisk klangfärg och på det omsorgsfullaste utbildad, beträffande såväl koloratur som särdeles fraserings- och klangskiftning. Som dramatisk skådespelerska stod hon mycket högt. Skulle man emot henne såsom sådan ha något att anmärka, så är det, som en hennes biograf säger, att hon skattade något för mycket åt det franska manéret med dess förkärlek för våldsamma effekter och kontraster och öfverdrifvet betonande af det plastiska elementet, ett fel, som emellertid ej spörjes hos hennes elever, hvilka bära vittne om den bästa ledning.

Af roller, i hvilka Signe Hebbe särskildt utmärkte sig, kunna framhållas, utom *Leonora* i »Fidelio», *Valentine* i »Hugenotterna», *Selika* i »Afrikanskan», *Margareta* i »Faust», *Mignon* och *Lalla Rookh*, hvilka tre sistnämnda hon i Paris instuderade för sjelfva komponisterna. Mångsidigheten och rikedom i hennes operaverksamhet finner man af följande roller på hennes repertoar, utom de redan nämnda: *Alice* i »Robert», *Violetta* i »Den vilseförda», *Julia* i »Romeo och Julia», *Carmen*, *Aida*, *Semiramis*, *Beatrice di Tenda*, *Cherubin* och *Susanna* i »Figaros bröllop», *Marie* i »Regementets dotter», *Agatha* i »Friskytten», *Elsa* i »Lohengrin», *Irma* i »Muraren», *Klytemnestra* i »Iphigenia i Aulis», *Pamina* i »Trollflöjten», *Rachel* i »Judinnan», *Leonora* i »Trubaduren», *Donna Anna*, *Elvira* och *Zerlina* i »Don Juan», *Lucretia* och *Orsino* i »Lucretia Borgia», *Leonora* i »Favoriten», *Adalgisa* i »Norma», *Mathilda* i »Wilhelm Tell», *Bertha* i »Profeten» samt dessutom *Gabrielle* i »Nattlägret i Gra-

nada», *Irene* i »Belisario», *Amelie* och *Oscaro* i »Ballo in Maschera», *Myrrha* i »Sardanapale», *Kunigunda* i »Hans Sachs», *Romeo* i Vacca's »Romeo och Julia» m. fl. roller, hvilka hon, modersmålet oberäknadt, utfört på tre eller fyra språk. I konsertsalen har konstnärinnan dessutom ofta låtit höra sig.

Fröken Hebbe har äfven uppträdt som författarinna och korrespondent till flera tidningar. Sedan 1869 är hon ledamot af Musikaliska Akademien.

Carolina Östberg.

Det var den 8 dec. 1888 som fru Östberg första gången framträdde på vår operascen som *Leonora* i »Fidelio», och allt sedan har hon innehaft denna roll så ofta operan gifvits. Om utförandets förträfflighet har publikens hyllning och kritikens beröm gifvit tydligt vittnesbörd.

Efter fru Östbergs 25-årsjubileum som operasångerska 1898 förekom i denna tidning hennes porträtt och biografi. En reproduktion deraf vilja vi nu meddela.

Carolina Östberg är född i Stockholm d. 17 maj 1853, dotter af en fältskär. Hennes stora musikalska anlag föranledde att hon vid 16 års ålder intogs som elev vid musik-konservatoriet. D. 15 dec. 1873 debuterade hon på kgl. teatern såsom *Anna* i »Friskytten» med stor framgång. Följande år vann hon en ännu större såsom *Carlo Broschi* i »Hälfen hvar». Under tre års anställning vid operan utförde hon bl. a. *Rosina* i »Barberaren», *Inez* i »Afrikanskan», *Susanna* i »Figaros bröllop», *Papagena*, *Belli*, i »Alphiddan», *Zerlina* i »Fra Diavolo», *Henriette* i »Muraren», *Adina* i »Kärleksdrycken» och *Fru Ström* i »Muntra fruarna». Hon lemnade operan, då hon 1878 gifte sig med grosshandlaren Horwitz, men uppträdde redan året derpå såsom *Boccaccio* på Nya teatern, der hon ända till 1885 med stor framgång utförde en mängd operettroller, såsom *Rosenkind*, *Serpoulette* i »Corneilles klockor», *Violetta* i »Lustiga kriget», *Madame Favart* etc., och hade äfven högre uppgifter, såsom *Olympia-Antonia* i »Hoffmans äfventyr» och *Zerlina* i »Teaterdirektören». År 1880 gästade hon Köpenhamn och 1882 sjöng hon som medlem af Neumanns wagnertrupp i Amsterdam, Bryssel etc. *Sieglinde* i »Valkyrian»; 1885 gästade hon Norge och 1886 Göteborg samt lät höra sig i Stockholm på Södra teatern. Sistnämnda år fästades hon å nyo vid operan, dit hon verkligt var efterlängtd af dess publik. Det var d. 19 oktober då fru Östberg som *Agatha* i Friskytten åter uppträdde på den kungliga scenen, hvilken hon sedan tillhörde till 1893, då hon gjorde en årslång konsertturné i Amerika.

Efter hemkomsten uppträdde hon först den 20 augusti 1894 som *Rezia* i »Oberon». Till hennes stora reper-

toar höra för öfrigt *Elvira* i »Don Juan», »Ernani» och »Den stumma», *Nattens Drottning* i »Trollflöjten», *Norma*, *Aida*, *Marie* i »Regementets dotter», *Elisabeth* i »Tannhäuser» och *Elsa* i »Lohengrin», *Margareta* i »Hugenotterna», *Margareta* o. *Helena* i »Mefistofeles», *Grefinnan* i »Figaros bröllop», *Martha*, *Jessonda*, *Gioconda*, *Isabella* i »Robert», *Constance* i »Egleveringen», *Leonora* i »Trubaduren». På senare år har fru Östberg haft nya partier såsom *Constance* i »Vattendragaren», *Bertha* i »Profeten», *Alice Ford* i Verdis »Falstaff», *Saga* i »Sveagaldrar» och *Estrella* i Berwalds opera, hvarjemte hon som *Sieglinde* i »Valkyrian» uppträdt äfven på vår operascen och firat en stor triumf.

Hösten 1904 lemnade fru Östberg operan, på samma gång som hr Lundquist, men lyckligtvis icke såsom han med afsked derifrån. Efter en med honom företagen vidsträckt konsertturné i hemlandet återvände konstnärinnan till den kungliga scenen och blef då, sistl. 29 sept. uppträdande i sin glansroll som *Elvira* i »Don Juan», varmt välkomnad af publiken.

Fru Östbergs ännu stora och vackra stämma samt konstnärliga sång, särskildt i koloraturpartier, gör henne till en artist, som vi i det längsta vilja behålla vid vår opera. Vi kunna tillägga att fru Östberg 1897 blef vald till ledamot af Musikaliska akademien.

Prenumerations-Anmälan.

SVENSK MUSIKTIDNING

upplefver sin 26:te årgång 1906

och anbefaller sig i våra musikvänners åtanke. Behovet äfven i vårt land af en musiktidning, tillgodoseende den allmänna musikbildningen — ej endast fackmusici af lägre eller högre ordning — är oomtvistligt, och att den plan, efter hvilken Svensk Musiktidning är redigerad, tillgodoser detta behof — nämligen af en populär-instruktiv musiktidning för den musikalska allmänheten — tycks bevisas därpå, att *ingen annan tidning för musik så länge existerat i vårt land eller i den skandinaviska norden*. Svensk Musiktidning har ej gjort till sin uppgift att hos allmänheten söka tillfredsställa ett begär efter blott pikanterier och rafflande kritiker; den har ställt sin uppgift högre, afseende att tillgo-

dose så väl vår konsthistoria genom *kontinuerliga uppgifter om operaverksamheten och konsertväsendet* i hufvudstaden samt genom utförliga *biografiska uppsatser*, som ock att i det allmänna musikvetandets intresse meddela *notiser om musikvärldens viktiga tilldragelser* i in- och utlandet, *särskildt i Finlands, Norges och Danmarks* hufvudstäder, *instruktiva uppsatser*, blandade med *följetongsartiklar*, *musikpressens alster*, *musiklitteratur* etc., hvarigenom både *lärorikt och omväxlande innehåll* erbjudes. *Fina porträtt* till biografierna illustrera hvarje nummer.

Klart är, att rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt.

I det vi frambära vårt tack till dem, som hittills gynnat Svensk Musiktidning med prenumeration, hoppas vi på deras fortfarande intresse för densamma och att de äfven skola rekommendera den åt andra musikvänner.

Svensk Musiktidning utgifves 1906, såsom förut, två gånger i månaden (utom juli—augusti, »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor per år. *Musikbilaga* tillfaller endast *helårsprenumeranter*. Mindre än hel årgång beräknas efter lösnnummer (25 öre).

På tidningen prenumereras här å *Expeditionen, Kammakaregatan 6*, en trappa öfver gården, samt i *bok- och musikhandeln*, å *posten och tidningskontor*. I *landsorten* prenumereras bäst å *posten*, då tidningen fortast kommer prenumeranterna tillhanda.

Presentkort för årsprenumeration finnas att köpa å *Expeditionen*, i *bok- och musikhandeln*.

Vördsamt anhålles att *prenumeration* må ske så snart som möjligt; vid *direkt prenumeration* hos *Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm*, tillsändes tidningen prenumeranten kostnadsfritt *genast den utkommit*.

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerationsförnyelse, sända vi dem, som förut, årgångens första nummer, med anhållan

att de som *icke vidare önska erhålla* tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å *tidningsexpeditionen* före andra numrets utsändande. *Senast när budet kommer med andra numret torde det första återlämnas af dem som ej förnya prenumerationen; af dem, som därmed fortsätta, torde då till budet prenumerationsavgiften mot kvitto erläggas. Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få fortfarande räkna som prenumeranter å desamma.*

Vördsamt

Redaktionen.

Första uppförandet af Beethovens »Fidelio».

Huru nära Beethovens tonskapelser voro förknippade med tillståndet och förhållandena i Wien kan man finna af hvad som ägde rum vid första uppförandet af hans enda opera. Emanuel Schikaneders äfventyrliga personlighet, han som gjort sitt namn odödligt i samband med Mozarts sista opera, står också i medelpunkten af »Fidelio»-affären — ty om en »affär» har det här, liksom beträffande »Trollflöjten», varit frågan. En dragning åt det storslagna och glänsande spörjes alltid i Schikaneders verksamhet. Sinnet för att, hvad teater och publik beträffar, söka imponera och göra stor verkan var honom eget ända tills vansinnet omtöcknade hans hjärna. Så hade Schikaneder 1801 öppnat den efter hans idéer och anordningar nybyggda »Theater an der Wien», som man prisade såsom den tekniskt fullkomligaste teatern i Tyskland och hvars första direktör Schikaneder blef. Äfven idén att förmå Beethoven till att komponera en opera för teatern var gammal hos Schikaneder. Den rike borgaren Zitterbarth, som försträckt denne pengar till teatern, gjorde 1804 försök att ensam vara teaterns styresman, hvarmed han dock misslyckades. Då han nu såg sig tvungen att åter upptaga Schikaneder som sin kompanjon, förnyade denne sina bemödanden att förmå Beethoven till komponerande af en opera för honom — dock utan framgång. Zitterbarth sålde i febr. 1804 teatern till baron Braun, som förpaktat Wiens båda hofteatrar, men äfven denne fann sig nödsakad att återengagera Schikaneder till direktör, för att teatern icke skulle gå under, och denna befattning innehade han från 1 sept. 1804 till slutet af 1806.

Redan i slutet af 1804 gjorde baron Braun Beethoven förslag angående en

opera till teatern och lofvade honom tillbörligt honorar samt fri bostad i teaterbyggnaden under den tid han var sysselsatt med komponerandet.

Under vintern 1804—05 erhöi Beethoven textboken; vid midten af juni 1805 hade han skisseringen af musiken färdig och vid början af hösten begynte instuderandet. Repetitionerna försiggingo under de mest ledsamma förhållanden. Schikaneder var knappt mera tillräknelig och publiken hade blifvit led vid hans vanvettiga trolloperor och folklustspel. Trots den möda Beethovens vänner gjorde sig och trots den ifver teaterkapellmästaren Seyfried visade, bedrefs instudering och repetitioner högst lamt och oordentligt. Det berättas att då vid en repetition kontrafagotten i fängelsescenen felades, Beethoven blef ursinnig deröfver. De närvarande vännerna sökte förgäfvat lugna honom och öfver furst Lobkowitz' försök att trösta honom förgade sig mestaren så mycket, att han på hemvagen vid passerandet af Lobkowitz-platsen ropade »åsnå» upprepade gånger.

Wiens befolkning var då genom underrättelserna om det olyckliga förloppet af tredje koalitionskriget ytterst upprörd och nära förtviflan. General Mack, till hvilken man satte allt sitt hopp, var icke mäktig att förekomma Napoleon. Obehindradt öfvergick den franske kejsaren med sin armé Rhenfloden på fem ställen samtidigt, omringade Mack och hans trupper samt tvang denne att vid Ulm d. 17 okt. 1805 gifva sig med sin armé utan svärdsslag. Underrättelsen om denna katastrof anlände d. 20 okt. till Wien — den fullkomligt skyddslösa, åt de framträngande fransmännen värnlöst prisgifna staden. Ingen under, att en panik utbröt bland befolkningen. Den 9 november lämnade kejsarinnan staden, och den det kunde följde hennes exempel. Den 13 nov. på middagen drog franska arméns förtrupp, 15,000 man stark, in uti Wien. Den 15:de utfärdade Napoleon från Schönbrunn sin proklamation.

Fem dagar härefter skedde första uppförandet af Beethovens »Fidelio» på Theater an der Wien! Operans öde var sålunda på förhand besegladt!

Vid den tiden då den trettiofemåriga mestaren gick till komponerandet af sin första och enda opera, gällde han än i vida kretsar som en musikalisk »narr». Fem år förut hade hans C-dur-symfoni uppförts och betecknats såsom »en konfus explosion af ett dristigt öfvermod hos en ung man af talang», ja, såsom »en genom bizarreri karrikerad Haydn». Oberörd häraf gick mestaren sin väg framåt. Det första stordåd, hvarmed han slog in på den nya riktningen, var »Eroikan», hvars första uppförande år 1805 upptogs med harmfull häpnad. Dock bör ej förglömmas att den då mest betydande musikkritikern, E. T. A. Hoffmann, uppfattade

Beethovens storhet och med hänförelse prisade densamma. Men det geniala och nya var för stort att så snart vinna allmänna erkännande.

Detta visade sig också vid första uppförandet af *Fidelio*. Texten, hvars innehåll djupt gripit Beethoven med sitt högt moraliska innehåll: en ädel kvinnas försök att befria sin oskyldigt fängslade make, var översatt och bearbetad af skådespelaren Joseph Sonnleitner efter Bouillys franska sångdrama »*Léonore ou l'amour conjugal*». Detta hade med musik af Gaveaux redan 1798 uppförts i Paris på Théâtre Faydeau och Ferd. Paer har ock efter öfverflyttandet till Dresden komponerat denna text (1805). Programmet vid första representationen af Beethovens opera hade, i öfversättning, följande lydelse:

K. K. priv. teatern an der Wien.

Ny opera:

I dag, onsdag, den 20 nov. 1805

gifves i K., äfven K. priv. teatern an der Wien:

För första gången

Fidelio

eller

Den äktenskapliga kärleken.

Opera i tre akter

fritt efter franskan bearbetad af Joseph Sonnleitner.

Musiken är af Ludwig van Beethoven.

Personerna:

Don Fernando, Minister...	Hr Weisskopf.
Don Pizarro, guvernör öfver ett statsfängelse.....	Hr Meier.
Florestan, en fånge.....	Hr Demmer.
Leonore.....	Dlle Milder.
Rocco.....	Hr Rothe.
Marzelline.....	Dlle Müller.
Jacquino.....	Hr Caché.
Portvakten.....	Hr Meister.
Fångar o. s. v.	

Handlingen tilldrager sig i ett spanskt statsfängelse några mil från Sevilla.

Textboken erhålles för 15 kr. vid kassan.

Inför en parkett af franska officerare gick »*Fidelio*» då öfver scenen och rönt ingen framgång. I Leipziger Allgemeinen Musik-Zeitung, det då mest betydande fackbladet, lydde kritiken sålunda: »Det hela, om man lugnt och fördomsfritt betraktar det, är hvarken genom uppfinning eller utförande framstående. Uvertyren består af ett mycket långt och i alla tonarter utsväfvande Adagio, hvarpå ett Allegro i C-dur inträder som likaledes icke är af betydelse och kan uthärda jämförelse med andra Beethovens instrumentalkompositioner, t. ex. med hans uvertyr och balett till »*Prometheus*». Sångstyckena innehålla inga nya idéer och äro till större delen för långt utdragna, texten är oupphörligt upprepade och dertill saknas ofta karaktäristik, såsom man kan finna i tredje aktens duett efter igenkänningsscenen. Ty det ständigt fortlöpande ackompanjemang i de högsta violinackorden uttrycker förr idel vildt jubel, än den stilla, vemodiga känsla, som man här väntat sig uttryckt. Mycket bättre är i första akten en fyrstämig kanon och en effektiv diskant-aria i E-dur, der tre obligata

horn med en fagott bilda ett vackert, ehuru stundom något öfverlastadt ackompanjemang. Körerna äro ej af någon effekt, och en af desamma, fångarnes glädje öfver att njuta den friska luften, är uppenbart misslyckad. Demoiselle Milder har, trots sin sköna stämma, för *Fidelios* roll alltför liten affekt och liflighet; hr Demmer intonerar nästan alltid för lågt.» Af framställarna yttras vidare att hr Mayer, en sväger till Mozart, var »som sångare utan betydelse men en god skådespelare»; hr Rothe var ej heller framstående.

Med dessa krafter gick »*Fidelio*» öfver scenen den 20—22 nov. Operan togs då tillbaka af Beethoven. Texten omarbetades af hans vän Stephan v. Breuning, hela operan förkortades till 2 akter, och d. 29 mars 1806 uppfördes den änyo men utan nämnvärd framgång — endast två gånger. Nu hvilade »*Fidelio*» till 1814. Beethoven hade blifvit en berömd man, en allmänt erkänd komponist. Man ville åter höra hans »*Fidelio*», hvilken hofteaterdramaturgen Fr. Treitschke då än en gång omarbetade och Beethoven också »förbättrade». Sålunda uppfördes den omarbetade operan först 23 maj 1814 och gick under detta år 23 gånger öfver scenen.

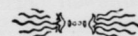
Derefter spred sig småningom i Tyskland kännedom om det stora, sköna och djupa i detta underbara verk, synnerligast sedan från 1822 Vilhelmina Schröder-Devrient återgaf Leonora. Då Edvard Bauernfeld, den bekante lustspelsförfattaren, sett henne vid den tiden, skref han i sin dagbok: »Tillsammans med Moritz Schwind på »*Fidelio*»; vi gräto af hänförelse!»

Till sin första Leonora, Anna Milder-Hauptmann* skref Beethoven efter »*Fidelios*» uppförande i Berlin, 1816: »Min högtvärderade, enastående Milder, min kära väninna! Hur gerna skulle jag icke personligen ha bevittnat den entusiasm hos Berlinerne, hvilken ni uppväckte i »*Fidelio*»! Tusen tack å min sida att ni alltid blifvit min »*Fidelio*» så trogen! Lycklig kan sig den skatta, som anförtror sitt öde åt er sånggudinna, ert genie, edra härliga egenskaper och företräden, så äfven jag...»

»*Fidelio*» gafs i Stockholm första gången d. 14 april 1832 med följande rollbesättning: Leonora: Mlle Henriette Widerberg, Florestan: hr Sällström, Don Pizarro: hr N. W. Almlöf, Don Fernando: hr Fr. Kinmanson, Rocco: hr Fahlgren, Marcellina: fru Lindström, f. Frösslind, Jacquino: hr Lindström. Operan gafs till in på nyåret 1833 och

* Pauline Anna Milder, den berömda sångerskan (f. 1785 i Konstantinopel, död 1838 i Berlin) var dotter af en Österrikisk kurir. Schikaneder upptäckte hennes röst och ställde om att hon fick studera sång för Tomascelli och Salieri, hvarpå hon 1803 debuterade och engagerades vid hofteatern. Hon gifte sig 1810 med juvelraren Hauptmann och firade sina största triumfer i Berlin 1816—1829.

hvilade sedan till 1865, då den upptogs med Signe Hebbe som Leonora och sedan under ett år upplefde en mängd föreställningar. År 1870 gafs operan till firande af komponistens 100-åriga födelsedag, då fru Jeanette Jacobsson uppträdde i Leonoras parti, hvarefter operan för en längre tid försvann från repertoaren. Då den 1882 d. 17 dec. gafs för 27:de gången, till förmån för hofkapellet pensionskassa, sjöng frök. Wichmann Leonora, frök. Karlsohn Marcellina; den manliga rollbesättningen var följande: Florestan: hr Ödmann, Don Fernando: hr Algot Lange, Don Pizarro: C. F. Lundquist, Rocco: hr Strömberg, Jacquino: hr Rob. Ohlsson.

Om Musiken som uttrycksmedel.

Ett litet bidrag till tonkonstens estetik af

C.-I. L.

(Slut fr. n:o 18).

Det återstår till sist att säga några ord om det slag af programmusik, hvars syfte är att gifva uttryck åt känslöstämningar, som framkallats af en bestämd anledning. Men innan jag närmare ingår på denna sak, vill jag göra en anmärkning, som gäller om all programmusik, således äfven om de förut berörda slagen: Musik i och för sig har alltid en i viss mån obestämd karakter, är aldrig till sitt innehåll fullständigt individualiserad. Då nu programmet — det må innehålla tankar, omnämna yttre tilldragelser eller ock angifva någon af en viss anledning, en viss situation framkallad känslöstämning — alltid är mera bestämdt, så blir sammanhanget mellan dessa båda, program och musik, temligen löst. Musiken är enligt sin natur mångtydig, programmet angifver en tydning bland de många möjliga. En tänkande åhörare gör gerna den reflexionen: Visst kan denna musik betyda det, hvarom programmet talar, men den kunde lika väl betyda något helt annat. Denna reflexion har något mycket afkylande med sig, är i hög grad egnad att försvaga intresset. Det är stundom med dylik musik som med den der på en exposition utställda taflan, om hvilken en satirisk konstkritiker yttrade: »Tafeln är nog bra och kan nog föreställa det, som nämnes i målningskatalogen» — det var, tror jag, ett djurstycke —, »men med en obetydlig ändring skulle den kunna fås att föreställa något helt annat, t. ex. Maria Stuarts afrättning eller en brinnande ångbåt.»

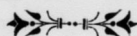
Nu till den fråga, som skall afhandlas, frågan om stämningemusik, föränledd af en bestämd, i ett program, en öfverskrift angifven situation. Så

dan musik kan naturligtvis i och för sig vara vacker. Men om någon tror, att just det i programmet omnämnda, individuellt bestämda känslorinnehållet är inlagdt i tonerna, så att det medelst dessa liksom öfverflyttas till åhöraren, så misstager han sig. Hvad musik uttrycker är — såsom redan sagts — städse något allmänt, till en viss grad obestämdt. Härmed nekas dock icke, att åhörarnes fantasi, som för hans medvetande framkallar den situation, hvarom programmet talar, kan i öfverensstämmelse med detta program ge en speciell karakter åt den stämning, som tonerna hos honom väcka, så att denna stämning kommer att i viss mån motsvara den, åt hvilken komponisten velat ge uttryck. »I viss mån», säger jag, ty åhörarens individuella skaplynne inverkar naturligtvis väsentligen, så att stämningen hos åhöraren ej kan bli alldeles indentisk med den, som, då konstverket skapades, var rådande hos tonsättaren. Ett lifligt intryck kan ju dock sådan programmusik göra på en mottaglig åhörare. Men det kan sättas i fråga, huruvida icke intrycket skulle bli djupare, om programmet vore borta. Njutningen störes, som jag ofvan sagt, af den tanken, för hvilken man har svårt att värja sig, att tonerna lika väl skulle kunna betyda någonting annat än det, som nämnes i programmet. En musik, som enligt programmet skulle betyda t. ex. en ung kvinnas sorg öfver makens död, skulle lika väl kunna återge en landsflyktings längtan efter fäderneslandet. Förhåller det sig så, kan man väl säga, att programmet icke är egnadt att stärka intrycket af musiken, utan snarare tvärtom. En sådan vid konstverket fäst etikett drager — så synes åtminstone mig — detta ned ur idealens fria rymder. Den hindrar fantasien i dess flykt och kan lätt på tonskapelsen sätta en prosaisk prägel. Beethovens verldsberömda pianosonat i ciss moll har, som bekant, tillkommit i följd af en alldeles speciell anledning. Hvad skulle man säga, om komponisten i stället för den enkla dedikationen försett densamma med ett mer eller mindre utförligt program, handlande om tonskaldens förhållande till Julie Guicciardi, och då äfven naturligen anbragt särskilda upplysande öfverskrifter eller program öfver hvar och en af sonatens tre satser? Enligt min mening hade tonverket icke vunnit derpå.

Programmusik i allmänhet är sålunda, enligt hvad jag sökt visa, en lägre musikart. Men vissa komponisters förkärlek för densamma är emellertid rätt förklarlig. Är tonsättaren en man med allmänt mänskliga intressen, en man, som med öppen blick skådar omkring sig i naturen och lifvet, så kan man icke undra på, om han frestas att på sitt språk, tonernas, söka tolka de intryck, han dervid mottager, att i toner efterbilda de taflor, som för hans syn

upprulla sig. Förklarligt är det också, om han för att göra sina skapelser fullt begripliga tager ordet till hjälp och söker genom program vägleda åhöraren. Att han härvid stundom råkar öfverskrida gränserna för sin konst och inkräkta på den bildade konstnärens eller skaldens område, märker han kanhända icke.

Jag har nu sökt gifva svar på den till mig framställda frågan. Detta svar innebär i korthet, att musiken företrädesvis är ett känslans språk, att den jemte vår känsla äfven i ej ringa mån tilltalar åskådningsförmågan, men att den deremot icke är användbar som medel att i egentlig mening uttrycka tankar. Angående den med min uppgift nära sammanhängande frågan om s. k. programmusik har jag uttalat den åsigten, för hvilken jag sökt gifva skäl, att sådan musik väl delvis har sitt berättigande, men att den är af underordnad konstvärde.*

Musikpressen.

C. A. Fablgrens bokhandel, Vesterås, har utsändt följande musikalier (i distribution):

för piano, 2 händer:

Bedinger, Hugo: *Skolungdomens Skyttmarsch*. 75 öre.

för unison eller blandad kör med piano:

Bedinger, Hugo: *Ur Oscar Fredriks dikter*. 1. Inledning. 2. Östersjön. 3. Flaggan opp. 4. Svensk gardessång. 5. Vak upp. 6. Påskpsalm. 7. Till aftonstjärnan. 8. Den första lärkan. (No 1—3, 8 unison, No 4—7 bland. kör). Tillagn. Sveriges ungdom. Pr. 60 öre.

Gleerupska universitetsbokh., Lund, har utsändt (i distribution):

Nodermann, Preben: *Violinduetter med piano*, för barn och ungdom. No 1 D-dur, 2 G-dur; Serenader, No 1—9 C, F, A dur; d, h moll; G-dur, a, d, g moll.

W. Hansen, Köpenhamn, har utgivit:

för violin och piano:

Sjögren, Emil: *Poème*. Op. 40; — *Morceau de Concert*. Op. 45. Tillagn. Sven Kjellström.

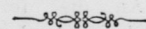
Skolungdomens Skyttmarsch, af Bedinger, innehåller en hurtig, välklingande musik. Trion skall äfven sjungas unisont och har lämplig text som dock i slutet är mindre lyckad, der det heter »må ögat och vår hand då i tid vi söka laga så att ingen kula då bomma må». Ordet »bomma» är ej sångbart. Versen skulle, äfven

*) Denna som broschyr förut utgitna intressanta uppsats har med författarens medgifvande i Sv. M. T. intagits. Red.

för sången, ha bättre innehåll sålunda: »För vår konung och vårt land gerna vi på striden pröfva, Men, vårt öga och vår hand må i tid vi träget öfva, Så att hvarje kula då Målet skall nå». — Sångerna »till Sveriges ungdom» äro enkla och tilltalande.

De små violinduetterna »för barn och ungdom» äro i violinstämman mycket lätta. Pianostämman är mera fordrande. De äro alla vackra och underhållande.

Sjögrens stycken för violin och piano utfördes här på en hans musik-afton för ett år sedan. Konsertstycket är en fantasi öfver ett par kända svenska folkmelodier.

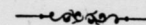

Litteratur.

Finsk Musikrevy Nr 21. Första novemberhäftet innehåller: Konstens framtid i Finland och de unga, af Er. Furuhjelm. — I frihetens tecken, af Elis Lagus. — Byspelmän (med plansch) af O. Andersson. — Musiken som läkemedel, af M. Matras. — Polemik. — Smånotiser. — Nr 22: Sången i skolan, af Anna Bergström (Föredrag vid allm. flickskolemötet i Göteborg d. 13 juni 1904). — Ur Pacius' brefsamling, af O. Andersson (forts.). — Privat musikundervisning m. m.

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft. Jahrg. VII. Heft. 3, innehåller: E. M. von Hornbostel, (Berlin): Die Probleme der vergleichende Musikwissenschaft. — H. Thompson (Leeds): Worcester, Sheffield and Bristol. — Musikberichte etc.

Neue Zeitschrift für Musik innehåller i Heft. 47: Eugen Schmitz: Hugo Wolfs Operafragment »Manuel Venegas», Heft. 48: Tornsetzer der Gegenwart XIII. Siegmund v. Hausegger (med porträtt) af Oskar Noë. Musikbilaga »Siehst du den Stern», sång med piano, medföljer. — Nr 49: Caligula: Zeit und Streitfragen in Musikleben: 4 Kunst und Eitelkeit. — Nr 50: Dr. Arn. Schering: Neue Violinschulen. — K. Thiessen: Neue Lieder. Alla häften dessutom: Noten am Rande, Neue Musikalien, Oper und Konzert. m. m.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern.

- Dec. 4. Tschaikowsky: *Jolantha*; Leoncavallo: *Pajazzo*.
5. Nya Filharmoniska sällskapets 1:a abonnemangskonsert. 1. G. F. Händel: »Trauerhymne», orkesterbearb. af W. Stenhammar; 2. Beethoven: Fantasie för piano, kör o ork. op. 80; 3. W. Stenhammar: »Ett folk» sånger af V. v. Heidenstam, komp. för bariton och orkester.

6. Beethoven: *Fidelio* (Rocco: hr Svedelius: deb.; Pizarro: hr Söderman).
8. Boito: *Mefistofeles* (Margareta-Helena: sign. Maria Labia; gäst).
10. Donizetti: *Leonora* (Leonora: fru Jungstedt).
- 11, 14. R. Wagner: *Sigfrid*, musikdrama i 3 akter. Öfvers. af Sigrid Elmblad (Brynhilda, Erda: fru ar Lykseth-Schjervén, Mandahl; Sigfrid, Vandraren, Mime, Alberich, Fafner: hrr Menzinsky, Vallgren, Malm, Stiebel, Sellergren; skogsfågeln frk. Lagergren).
13. Bizet: *Carmen* (Carmen: fru Jungstedt).
16. 2:a Symfonikonserter. Beethoven: Symfoni N:o 8 F-dur; 2. »An die ferne Geliebte», sångeykel (hr Forsell); 3. Symfoni N:o 7, Adur.
17. Rossini: *Wilhelm Tell*.
18. Verdi: *Den vilseförda*.

Östermalmsteatern.

- Dec. 4—12. *Damen från nattkaféet*.
 10. Varney: *d'Artagnan* (matiné).
 13—18. Hervé. *Lilla helgonet* (Nitouche: fru Wiehe-Béreny).

Musikaliska Akademien.

- Dec. 16. Konsert af Quartettsångareförbundet. Biträdande: frk. Z. Wall, direktörerna A. Lindström, V. Wiklund och G. Molander. Dirigent: hr John Ullstedt.

Vetenskapsakademien.

- Dec. 12. Konsert af violin. hr Nils Ericson. Biträdande: frk. Valb. Svärström, hr Gustaf Lind.

Sent omsider har, efter fru Schjervens tillfrisknande, Wagners »Sigfrid» haft sin premiär på k. operan och detta inför fylld salong. Publiken följde den lyckade föreställningen med vaket intresse, ehuru den tog i anspråk en tid fr. kl. 7 till öfver $\frac{1}{2}$ 12 på natten. Ledningen, utförandet, dekorationer och sceneri lemnade föga öfrigt att önska; hr Henneberg dirigerade. I Sigfrids svåra, lifliga roll var hr Menzinsky i allo förträfflig, och hr Malm som Mime stod honom ej efter. De öfriga medverkande fyllde ock väl sina platser. Af dekorationerna hade hr Thorolf Jansson heder, likasom hr Krahé af maskineriet och hr Aug. Lindberg af regien. Beträffande text och musik ha vi förut derom redogjort. Vi torde vidare få återkomma till det märkliga dramat framställning här. Den andra af operans Beethoven-konserter har, som ofvan synes, egt rum med det anförda programmet och under hr Järnefelts direktion fått ett värdigt utförande. — På Östermalmsteatern har fru Wiehe-Béreny fortsatt sitt gästspel, senast som Mlle Nitouche och lockat goda hus. I Hervés operett ha vi ännu icke haft tillfälle att göra hennes bekantskap.

Nya Filharmoniska sällskapet operakonsert gafs för fullt hus och under stort bifall, väl berättigadt så i afse-

ende på program som utförande. I Händels oratorieartade hymn anslog särdeles kvartetterna i början och slutet, väl sjungna af fruar Högberg och Bohlin, hrr Fahlman och Wallgren. Beethovens derpå följande lifliga körfantasi med hr Stenhammar vid flygeln gjorde behagligt intryck; i den uppträdde hr V. Wiklund första gången som orkesterdirigent. Slutnumret utgjorde en intressant nyhet af sällskapet ordinarie dirigent, hr Stenhammar. Den inleddes med ett kraftigt hållet baritonsolo, »Folket», något hårdt sjunget, och derpå följde i enkel melodisk stil körerna »Sverige», »Medborgarsång» och »Soldatsång», hvilka med sin varmt fosterländska anda framkallade rikt bifall; sista, större dikten kallas »Åkallan och löfte». Komponisten blef entusiastiskt hyllad vid slutet af konserten, som bevestades af konungen, hertiginnan af Dalarne, prins Eugen och hertigen af Skåne med gemål. Texten till programmet var prydt med fina illustrationer af Gunnar Hallström. »Konsertföreningens» senaste konsert, som af bristande utrymme ej kunde nämnas i förra numret, inleddes med en orkesterpjäs: Introduzione, Grave e Andante af J. H. Roman (1694—1758), som dermed visade sig gå i sin lärare Händels fotspår; stycket var i sin stil intressant nog. Nyheten som följde, symfoni af L. Glass, var ett verk i nyare stil à la Bruckner. Vackra, melodiska strofer vxlade i densamma med stormande, dissonerande fortesser, men orkesterbehandlingen är intressant med många verkamma klangeffekter. Den närvarande komponisten blef upprepade gånger framkallad af publiken. Mindre intresserade hr Högberg med Brahms violinkonsert, något svagt och dunkelt utförd. Slutnumret, Bizets snillrika, tjugande 2:a Arlesienne-suite, satte kronan på verket; särskildt är menuetten af harpa, flöjt och saxofon hänförande. Dirigenten fick slutligen förtjent hyllning af åhörarna.

Före afresan gäfvö hrr Glass och Högberg en soaré i Vetenskapsakademiens hörsal. Programmet upptog först en violinsonat, op. 1, af hr Högberg, talangfullt skriven i nyare, om Sjögren erinrande, stil. Vidare bjöds på en sonat af Mozart, A-dur, och Beethovens »Kreutzer-sonat». Hr Glass visade sig som god pianist och ensemble-spelare i dessa duetter. Publiken visade sig mycket tacksam mot de danska gästerna.

Dir. Alb. Lindström, den framstående orgelspelaren, hade den 26 nov. sin vanliga årskonsert i Jakobs kyrka, då han för orgel utförde: Symfoni af Otto Olsson, Norman: »Till Aug. Södermans minne» (arr. af hr Lindström), Heintze: Final ur Orgel-suite och Aug. Lund: Festspel för orgel. Konsertm. L. Zetterqvist biträdde med Adagio ur violinkonsert af R. Liljefors och frk. Z. Wall samt hr E. Källström med sångnummer.

Hr Carlander visade på sin konsert att han med sin dugtiga röst ej legat af sig i sångkonsten, och hr Norris hade till röst och sångsätt tydligen vunnit på sina utländska studier samt vann, liksom hr Carlander, lifligt bifall af åhörarna.

O. D.-sångarnes konsert hade ej något nytt på programmet utom en ungersk hymn af Erkel, minne från deras ungerska sommarbesök. Att god sång bjöds åt en fulltalig publik behöfver knappt sägas.

Slutligen må i korthet sägas, att framstående talang som violinister ådagalades af fru Hilma Sandberg och hr Nils Ericsson på deras resp. konserter, hvilkas program vi sakna utrymme att meddela.

Quartettsångareförbundets konsert gafs till förmån för dess nitiske och skicklige ledare med anledning af hans nyss förut fyllda 50 år. Estraden vid dirigentpallen var ock honom till ära prydd med en kolossal lagerlyra med inflätade rosor. Det väl valda programmet upptog kvartetter af Widéen, O. Lindblad, A. Edgren, W. Peterson-Berger, W. Svedbom, F. Berwald, A. M. Myrberg, hvarjämte fröken Z. Wall sjöng solosånger af Peterson-Berger och jemte dir. Alb. Lindström (orgel), V. Wiklund (piano) och Molander (violin) utförde Gounods »Ave Maria». Slutnumret utgjordes af Josephsons »Islossning» för soli och manskör. Körsången klingade präktigt och utfördes med bästa nyansering. Frk. Walls sång var mycket behaglig. Rik hyllning egnades af de talrika åhörarna åt såväl hr Ullstedt som hans kör och de medverkande.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Fröken Ellen Rosengren, hvilken, som bekant, för omkring ett år sedan lemnat operettscenen, kommer inom kort att debutera å Operan i åtskilliga roller. De första bli Santuzza i »På Sicilien», Elisabeth i »Tannhäuser» samt hufvudrollen i »Aida».

Vid Mazerska kvartettsällskapet sista årsammanträde fred. 15 d:s utförde Aulinska kvartetten stråkkvartetter af Fr. Berwald i Ess-dur. A. Dvorak i F-dur och af Beethoven i Essdur (harpkvartetten).

Brüssel-stråkkvartetten ger härstädes tre konserter den 13, 15 och 17 januari. Abonnementsbiljetter, gällande till alla konserterna, komma att blifva tillgängliga inom närmaste tiden, hvar efter lösbiljetter säljas.

Guilhermine Suggia är namnet på en portugisisk konstnärinna på violoncell,

som kommer att ge konsert i Stockholm den 22 januari.

Musikaliska akademien hade d. 14 d:s ordinarie sammankomst, hvarvid, då akademins preses och vice preses voro hindrade att närvara, ledamoten öfverste Christian Lovén utsågs att leda förhandlingarna.

Kronprinsen omvaldes enhälligt till preses.

Till vice preses återvaldes med samtliga afgifna röster justitierådet Karl Silfversolpe. Till ledamöter af akademins förvaltningsutskott utsågos hrr Bolander, Kinberg och Lovén, till ledamöter i läroverksstyrelsen hrr Nordqvist, Lagergren, Stenhammar och Bergström, till suppleanter i samma styrelse hrr Wideman och Borgstedt.

Derjämte nyvaldes efter framlidne hofkapellmästare J. Dente till ledamot i valkomiteén öfverste Chr. Lovén och till ledamot i tonsättarestipendiekomiteén prof. O. Bolander.

Slutligen anmäldes gäfvor till biblioteket från fru Hilma Svedbom och från framlidne bruksegare Axel Tamms sterbhus.

Musikkonservatorium. De offentliga uppvisningarna vid konservatoriet egde rum onsdagen den 13, torsdagen den 14 och fredagen den 15 d:s, första dagen i orgel, blåsinstrument, ensemblespelning och komposition, andra dagen i piano, sång och ensemblespelning, sista dagen i violoncell, piano, deklamation, violin och körsång.

Musikaliska konstföreningens ordinarie sammankomst egde nyligen rum härstädes i Musikaliska akademien. Ansvarsfrihet för 1904 års förvaltning beviljades. Nuvarande ledamöter och suppleanter i styrelsen och inköpsnämnden samt revisorer återvaldes. Till ledamot af styrelsen och inköpsnämnden nyvaldes hr Vilh. Stenhammar. Till granskare af inlemnade arbeten utsågos professorerna Frans Neruda och Carl Reinecke samt förste hofkapellmästare Conrad Nordqvist.

Vidare meddelades, att då vid första året utlyst täflan icke någon inlemnad komposition vunnit granskarnas gillande, har styrelsen inköpt tre tonsättningar »Ett juloratorium» (i klaverutdrag med text) af Andreas Hallén, »Sinfonie singulière» (i fyrahändig pianosättning) af Franz Berwald samt klaverutdrag med text till »Itbaka», af Vilh. Stenhammar, af hvilka tonsättningar de båda förstnämnda lemnats till tryckning och komma att såsom utdelning för år 1905 inom närmaste framtiden tillställas föreningens ledamöter.

Konsertföreningens 2:a kammarmusiksoaré är uppskjuten till d. 8 januari 1906.

Musikföreningen kommer att vid sin nästa konsert framföra Liszts aldrig här gifna stora oratorium »Kristus».

Utmärkelse. Korsångaren J. E. Carelius, som i 30 år varit i operans tjänst, har tilldelats kunglig medalj i guld.

Skara. Stadens nya teater har i början af månaden invigts af Rönnebladska sällskapet. Den nya byggnaden har kostat 70,000 kronor.

Från våra graunland.

Helsingfors. Nov. 10—dec. 8. Svenska och finska teatrarna ha under denna tid haft dramatiska program. Folkteatern har bjudit på musik med operetterna »Solstrålen» och »Lilla Helgonet» samt med »Bröllopet på Ulfåsa». Verkliga operaföreställningar ha förekommit på Alexanderteatern, der »St. Petersburgs operaartist-sällskap» gästade och uppfört Tschajkowskys »Spader dam», Rubinsteins »Dämon» samt »Traviata» och »Faust». D. 20 nov. gaf Filharmoniska sällskapet sin 3:e symfonikonsert med biträde af sångerskan frk. Agnes Poschner. Programmet upptog: 1. Franchetti: Symfoni, E moll; 2. o. 3. Wagner: Förspel till »Parsifal», Aria ur »Lohengrin»; 4. Fr. Smetana »Aus Böhmens Hain und Flur», symfonisk dikt.

Sångkonserter ha för öfrigt gifvits af fr. Signe Liljeqvist och Agnes Poschner. Helsingfors' Musikinstitut har haft tre musikafnär under denna tid. Den första bjöd på: Xaver Scharwenka: Trio op. 45; Melartin: »La torre di Nerone» (ny sång, utf. af hr Gandolfi); Georg Schumann: Piano-kvartett op. 29 (ny). Andra afton: Dvorak: Terzetto op. 74; Rich. Strauss: Violinkonsert, op. 8; Saint-Saëns: Pianokvartett, op. 41; den tredje: J. S. Bach: Violinsonat n:o 5; Mozart: Konsertaria (hr Gandolfi); Beethoven: Trio op. 97. De populära konserterna i Societetshuset ha fortgått från 21 nov.

Kristiania. Nov. 15—dec. 8. Nationalteatern har af pjäser med musik under nämnda tid uppfört »Fossegriemen», »Maria Stuart i Skotland» och »Elverhøj»; Centralteatern har fortfarande haft »Madame Sherry» på spelplanen. Gröndahls kör gaf d. 17 nov. konsert, då programmet upptog: H. Kjerulf: »Bergens stift» och Serenade ved »strandbredden»; R. Schumann: »Der Rose Pilgerfahrt» för soli och kör. D. 18 nov. gaf Hildur Andersen och Langes kvartett sin 1:sta kammarmusiksoaré för säsongen med följande program: 1. Beethoven: Pianotrio, B-dur; 2. Sång (frk. Anna Jensen); 3. R. Schumann: Pianokvartett, Ess-dur.

Köpenhamn. Nov. 15—dec. 8. På kgl. teatern har hr Herold fortsatt sitt gästspel i »Faust», »Carmen» och »Traviata». Af pjäser med musik ha vidare denna tid uppförts »Der var en gang...» och veaudeville-baletten »Pontemolle» af Bournonville. Nørrebro-

teater har bjudit på »Corneilles klockor», Fredriksbergs teater på »Madame Sherry». Joh. Svendsens och kgl. kapellet konsert d. 17 nov. gafs med biträde af fru Aino Ackté. Programmet upptog: 1. Mozart: Symfoni, Ess-dur; 2. Gluck: Aria ur »Alceste» (fru Ackté); 3. Grieg: Variationer för orkester (nytt); 4. sånger af Vidal, Fauré, Massenet (fru Ackté); 5. R. Strauss: »Till Eulenspiegel».

D. 20 gafs en konsert af fru Ackté och dagen derpå gaf hr Hans Berg en »Bellmansafton». D. 29 gaf Fini Henriques kvartett en soaré med Mozarts kvartett D-dur n:o 21, Schuberts D-moll och J. Svendsens A-moll-kvartett på programmet.

»Svensk sångafton» gafs d. 7 dec. af frk. Mogensen, som lät höra sånger af Sjögren, Alfvén, Norman, Peterson-Berger samt Järnefelt och Sibelius. Palä-konserterna ha fortgått som vanligt.

Från andra land.

Dresden. Rich. Strauss' opera »Salome» gick den 9 dec. öfver hofoperans scen, men gjorde ej någon succés oaktadt godt utförande. Texten är nästan ordagrann tagen från Oscar Wildes drama. Operan är svårt skriven för rösterna och har hufvudvikten i orkestern.

Hvarjehanda.

Tamagno-anekdoter. Om den döde italienska tenoren cirkulera nu en hel del historier och anekdoter, mest framhävande hans stora sparsamhet, som ibland synes ha gått öfver till snålhet. Härmed ett par, som äro betecknande för sagda egenskap.

När Tamagno en gång var i New York beslöt några medlemmar af den italienska kolonien att hälsa sångaren i hans hem. De trodde att de skulle finna sångarmiljonären på ett elegant hotell, men i stället funno de honom i ett litet rum på ett enkelt hotell, där han stod i skjortärmarna och tvättade sina strumpor och näsdukar, hvilka han sedan hängde upp på i rummet uppspända rep. Tamagno generade sig alls ej, utan fortsatte sitt göromål under förklarande, att det var så dyrt att tvätta på hotellet.

En annan gång, i Moskva, lade Tamagno märke till, att hotellvaktmästaren hvarje afton satte nya ljus i stakarna i hans rum. Det retade honom mycket, men trots protester kunde han ej få det ändradt. När han sedan ett par veckor efteråt lämnade hotellet, gaf han betjäningen ljusstumpar i stället för drickspengar. Portiören fick 20, skoborstaren 2.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 26:te årgången. — För hvarje musikaliskt hem, utgifves 1905 efter samma plan som förut, innehållande *populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier* etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfr. gården, i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten bäst å posten.**

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.

Å Svensk Musiktidnings Expedition,
Kammakaregatan 6, samt i bok- och
musikhandeln finnes till salu

MELODISKA MINNESBLAD

4 Pianostycken — Barcarole, Mazurka, Canzonetta, Nenia — af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider!
Valse mignonne, God natt! af Fr. J. Huss.
Pris 1 kr.

Flygel

(af Östlind & Almqvist) föga begagnad säljes, i anledning af dödsfall, till moderat pris Högbergsgatan 40, 1 tr. upp.

Presentkort
å
SVENSK MUSIKTIDNING
å 5 kronor
finnes att tillgå å tidn:s expedition
Kammakaregatan 6
samt i bok- och musikhandeln.
**OBS! Vacker och lämplig
julklapp.**

Musikvänner.

En cello, en viola samt en violin finnes till salu. Svar torde sändas till »Musikvän», Borås Tidnings kontor, Borås. (G. 19436)

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. H. von Bocklet.

Haft. 3 kr., i pappband 3:50, cloth-band 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjänst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkliga är.»

(Gotlands Allehanda)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

J. LUDV. OHLSSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa svenska och utländska fabriker i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners och Rönisehs världsberömda Flyglar och Pianinos.

Eleganta Permar

till *Svensk Musiktidning* finnas till salu uti flera färger. Pris kr. 1,50, hos A. F. Högbergs bokbinderi, Davidbagaresgata N:o 22—24.

INNEHÅLL:

Två Leonoror i Beethovens »Fidelio»: Signe Hebbe (med porträtt); Caroline Östberg (med porträtt). — Prenumerationsanmälan. — Första uppförande af Beethovens »Fidelio». — Om musiken som utrycksmedel. Ett litet bidrag till tonkonstens estetik, af C-l L. (forts. o. slut). Musikpressen. — Litteratur — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland samt från andra land. — Hvarjehanda. — Annonser. — Årgångens innehållsförteckning.

J. G. MALMSJÖ, PIANOFABRIK

Kongl. Hofleverantör

GÖTEBORG

Etablerad 1843

Begagnade
instrument
tagas i utbyte.
Bekväma
afbeställningsvillkor.

Den enda svenska Pianofabrik, som vid mångfaldiga täflingar alltid erhållit högsta priset.

Talrika intyg från
framstående
musici och
konstnärer.

GULDMEALJ

Göteborg 1891 Malmö 1896
Stockholm 1897

»för utmärkta flyglar och pianinos»

ensam bland svenska pianofabriker.
Inalles 21 första pris

Festmarsch

för piano af
Gustaf Hägg.

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godköpsupp-laga å

50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

Ludwig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln å 50 öre.

Svensk Musiktidnings Expedition.